

مجتمع آموزشی، پژوهشی و درمانی پیامبر اعظم (ص)

سیاست آموزشی بیماران و همراهان

تاریخ تهیه	تاریخ بازنگری	شماره بازنگری	تاریخ بازنگری بعدی	صفحه	کد سند
۱۳۹۹/۰۲/۰۴	۱۴۰۴/۰۶/۰۱	۲	۱۴۰۵/۰۶/۰۱	۴	E.P01

هدف: ارتقا و بهبود وضعیت بالینی بیماران و ارتقا آگاهی بیماران در انجام رفتارهای بهداشتی و خودمراقبتی

دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان به منظور یکسان سازی و هدایت مسیر آموزش به بیمار، سیاست های زیر به شرح ذیل تهیه و تدوین مینماید آموزش به بیمار فرآیندی است بیمار محور، مبتنی بر نیازهای ابراز شده توسط پزشک و بیمار برای کمک به بیمار جهت تصمیم گیری مشارکتی و آگاهانه در مورد بیماری که برای کنترل و کنار آمدن هر چه بهتر با بیماری اجرا می گردد.

دربرگیرنده تمام فعالیت های آموزشی است که برای کمک به بیمار و خانواده اش برای تصمیم گیری آگاهانه در ایجاد بستر مناسب جهت ارتقای سلامت جامعه و تامین خدمات بالینی مطلوب با استفاده از سرمایه های انسانی متعهد و تکنولوژی به روز جهت پاسخگویی به نیازهای جامعه می باشد.

اهداف کلی:

ارتقاء سطح سواد سلامت بیماران و خانواده های آنان و توانمند سازی بیماران و خانواده و مراجعین به بیمارستان، به خود مراقبتی و پیشگیری از شیوع و انتشار بیماری از بیمار به سایر اعضای خانواده و جامعه در بیماری های واگیردار، بیماری های فصلی مانند تب دنگی، خودمراقبتی در بیماری های مزمن مانند دیابت، نارسایی کلیه، CHF و ارتقاء سطح علمی و توانمند سازی کارکنان پرستاری جهت ارائه خدمات آموزشی، مشاوره ای موثر به مددجویان و همراهان

اهداف اختصاصی:

- افزایش دانش؛ نگرش و مهارت بیمار و خانواده در زمینه اجرای برنامه خودمراقبتی

- تهیه ساختار هماهنگ جهت کلیه بخش های درمانی جهت آموزش به بیمار/ مددجو و خانواده و سایر گیرندگان خدمت.
- اجرای فرایند آموزش و مشاوره به بیمار/ مددجو و توانمند سازی کارکنان نیروی پرستاری به شکل هماهنگ و سازماندهی شده کنترل و نظارت بر نحوه
- اجرای خدمات آموزشی اثربخش به بیماران/ خانواده/ مددجو در کلیه بخش ها.
- استفاده بهینه از فضاهای درمانی و مشاوره ای در ارتقاء سطح سواد سلامت مراجعین و بیماران.
- کاهش موارد بستری مجدد بیماران بدون برنامه ریزی قبلی طی یک ماه پس از ترخیص (بیمارانی که با برنامه ریزی قبلی برای ادامه سیر درمان مراجعه می نمایند و نیز بیماران روانپزشکی، شیمی درمانی و دیالیز شامل این تعریف نمی شوند)
- کاهش هزینه های بستری
- بهبود شیوه زندگی و کیفیت زندگی
- ارتقاء رضایت بیمار و خانواده از خدمات درمانی
- افزایش توانایی در تصمیم گیری جهت ادامه درمان

گروه هدف در واحد آموزش بیمار

بیماران بستری در بیمارستان و خانواده آنان

چارچوب تعیین نیازهای آموزشی:

نیازهای آموزشی بیماران با توجه به نوع فعالیت تخصصی و سطوح دانش گیرندگان خدمت و مراقبت های مورد نیاز در بخش های مختلف بر اساس بیماری های شایع بخش / خدمات هر واحد، توسط کار گروه آموزش به بیمار بامحوریت سوپروایزر آموزش سلامت شناسایی و اولویت بندی شده و پس از تایید مدیر پرستاری و پیگیری تامین امکانات، اجرایی می شود.

اولویت نیازهای آموزشی بیماران/ همراهان:

در بدو بستری براساس (نوع فعالیت تخصصی بخش، سطوح دانش گیرندگان خدمت و محدودیت های آنان، مراقبت های پرستاری و خود مراقبتی موردنیاز) تعیین، برنامه ریزی و در گزارش پرستاری و کاردکس ثبت می گردد و به شرح زیر می باشد:

حداقل های آموزش های بدو ورود به بیماران توسط پرستار وی پس از خوش آمد گوئی و معرفی خود شامل:

آشنایی با بخش و فضای فیزیکی و قوانین و مقررات بخش و نحوه احضار پرستار (نرس کال)، دستبند شناسایی، منشور حقوق بیمار، انجام فرائض دینی، کار با تجهیزات مرتبط مثل کنترل تخت، نحوه استفاده از زنگ اخبار، اصول ایمنی، پوشش مصوب پرسنل و شرح وظایف آنها و بهداشت فردی، تفکیک زباله و بهداشت بخش، سرویس بهداشتی و برنامه درمانی بیمار است. به بیمار/ همراه توسط پرستار وی داده شده و

از آن‌ها درخواست می‌گردد تا زمان ترخیص هر سوالی در طول SMART در ابتدای بستری بیمار فرم بستری در زمینه آموزش نیاز دارد از کادر درمانی مرتبط براساس دستورالعمل ترخیص ایمن سوال نماید و در فرم مربوطه یادداشت نماید.

حداقل موضوعات عمومی و خودمراقبتی آموزش به بیماران در طول بستری شامل:

- شیوه و روند درمان و انجام پروسیجرها، تستهای تشخیصی و پاراکلینیکی و آمادگی‌های قبل از رعایت موازین بهداشتی و تنفسی
- افزایش آگاهی بیماران در مورد عوارض احتمالی سیر بیماری و روش برخورد با عوارض
- پوزیشن مناسب بیمار در بستر با ذکر دلایل
- محدوده / محدودیتهای فعالیت فیزیکی با ذکر دلایل
- مراقبت از خود و مدیریت درد
- نحوه مراقبتها / محدودیتهای حرکتی با ذکر دلایل
- رژیم‌های غذایی مختلف (بیماران سرطانی، بیماران کلیوی، دیابت و ...)
- فیزیوتراپی و حرکت درمانی
- مدیریت استرس و بهداشت دست
- ملاحظات و مخاطرات مصرف داروهای با هشدار بالا، مشابه و لزوم توجه به دستورات پزشکی
- آرایه آموزش‌های خود مراقبتی به بیمار به منظور
- پیشگیری از خطر زخم بستر و سقوط در بخش

آرایه آموزش خاص از بدو بستری و تا زمان ترخیص طبق تشخیص سرپرستار و پرستار رابط آموزش با محوریت سوپروایزر آموزش سلامت و براساس معیارهای تعیین شده در کمیته آموزش سلامت به برخی بیماران مانند سالمندان، کودکان، بیماران که با تعبیه وسیله خاصی (مثل سوند فولی، درن، مش، کاتتر شریانی، تراکتوستومی، سوند معده، پلاتین) ترخیص می‌شوند، بیمارانی که نیاز به آموزش احیا دارند، بیماران مزمن سرطانی، آسمی، قلبی، دیابتی، فشارخونی، سکته مغزی و بیماران نیازمند به استفاده محلول گاوآژ (توجه: تا زمانی که بیمار و همراهش توانایی انجام مراقبت را پیدا کنند، آموزش‌ها ادامه پیدا کند) که شامل آموزشهای حین SMART جهت آموزشهای عمومی و خود مراقبتی حین ترخیص به بیماران با روش ترخیص و مراقبت در منزل و نحوه مراجعات بعدی و پیگیری‌های آزمایشات و استفاده از داروها و سوالات بیمار است.

برای ترخیص ایمن بیماران شامل SMART :

علائم و نشانه‌هایی که باید به آن توجه شود.

Signs : علائم و نشانه‌ها

Medications: سوال یا نکته مبهمی درباره داروهای مورد نیاز، شرایط مصرف، عوارض جانبی و زمان مصرف داروها

Appointments: پس از ترخیص اگر نیاز به پیگیری و مراجعه مجدد به بیمارستان باشد باید مورد توجه قرار گیرد و زمانبندی آن با بیمار و خانواده آن هماهنگ شود.

Results ممکن است در زمان ترخیص جواب برخی آزمایش ها هنوز آماده نباشد و یا نیاز باشد پس از ترخیص آزمایش خاصی انجام شود که باید با بیمار و خانواده وی هماهنگ شود تا پیگیری لازم صورت پذیرد.

Talk with me توجه به ارتباط میان بیمار و ارائه کنندگان ایجاب می کند که در زمینه هایی که لازم است گفتگوهایی با هم داشته باشند که باید جدی تلقی شوند و زمان کافی برای آن در نظر گرفته شود.

تعیین شیوه های آموزشی بصورت :

- آموزشهای چهره به چهره توسط پرستار مسئول بیمار زمان پذیرش، حین درمان و ترخیص
- ارائه پمفلت و جزوات آموزشی در مورد بیماری و مراقبت های بهداشتی و ... با ارائه توضیحات در این زمینه از زمان پذیرش بیمار
- ارائه آموزشهای گروهی براساس تقویم آموزشی به صورت روزانه و یا هفتگی در سالن اجتماعات و فضاهای عمومی و بخش ها و براساس طرح درس تهیه شده توسط سوپروایزر آموزش سلامت
- ارائه فیلم های آموزشی
- پوستره های آموزشی که در بخشها و راهروها و فایل های آموزشی آموزش تلفنی و چهره به چهره به بیمار و خانواده پس از ترخیص توسط پرستاران بخش ها و پرستاران در کلینیکهای تخصصی قلب و دیابت و.... ارائه آموزش انفرادی مشاوره به ویژه برای بیماران قلبی، ریوی مزمن، آسمی، دیابتی، سرطانی، سکته مغزی، اختلالات روانپزشکی و جراحی و جهت آشنائی با سبک زندگی سالم، ترک سیگار و الکل، تغذیه و رژیم غذایی، ورزش و فعالیت فیزیکی و غیره....
- آموزش در سایت بیمارستان و معرفی آن به بیماران/همراهان
- برقراری ایستگاههای آموزش سلامت جهت پیشگیری و کنترل بیماریهای غیر واگیر (فشار خون، دیابت و سرطان) مطابق با برنامه های ملی

نحوه نظارت بر اجرای برنامه ها

- نظارت بر فرآیند نیاز سنجی آموزشی کلیه بیماران در بدو بستری براساس (سن، جنس، فرهنگ، سطح تحصیلات، عوامل اقتصادی و اجتماعی، نوع فعالیت تخصصی بخش، سطوح دانش و پذیرش گیرندگان خدمت، نوع بیماری و مراقبت های پرستاری مورد نیاز.

- نظارت بر برگزاری جلسات کارگروه‌های کلیه مراکز آموزشی درمانی جهت شناسایی بیماری‌های شایع و برنامه‌ی خود مراقبتی بر اساس بیماری‌های شایع هر بخش در بیمارستان و بارگذاری در سایت آموزشی بیمارستان‌ها
- پایش کارگروه آموزش سلامت مراکز آموزشی و درمانی (شامل سرپرستار، رابط آموزش سلامت، رئیس بخش، مسئول آموزش به بیمار و سوپروایزر آموزشی)، که راهبردهای آموزش به بیماران و همراهان را پیگیری می‌نمایند
- کنترل آموزش‌های خودمراقبتی بیماران براساس فرم نیازسنجی آموزشی و آموزش به بیمار در طول بستری توسط پرستار
- پایش نحوه پیگیری نتایج آزمایشات معوقه با ذکر نوع آزمایش و تاریخ جواب دهی در فرم ترخیص
- نظارت بر آموزش‌های خود مراقبتی در حین بستری و زمان ترخیص توسط پزشک و پرستار ثبت در برگه مراقبت در منزل
- پایش پیگیری مراقبت در منزل بیماران
- نظارت بر روند صحیح آموزش به بیماران آموزش
- نظارت بر لیست بیماران خاص و تعیین شده در کارگروه سلامت بیمارستان (بیماران دیابتی و فشارخونی، بیماران با مصرف وارفارین و دیگوکسین، بیماران سرطانی و کلیوی، بیماران تنفسی) و بیمارانی که تزریق انسولین دارند و ثبت در دفتر ارتقاء سلامت بخش‌ها به طور جداگانه و برگزاری کلاس‌های گروهی برای این بیماران توسط کارشناس واحد سلامت
- نظارت بر ترخیص بیماران، آموزش‌های پیگیری شده، ثبت در فرم ۲ برگه آموزش حین ترخیص توسط پزشک و پرستار و تحویل به مددجو و خانواده او و اخذ امضاء و اثر انگشت از ایشان در برگه مربوطه
- کنترل شاخص میانگین درصد اثر بخشی آموزش بیمار
- ارائه آموزش به بیماران به عنوان مراقبت مستقیم در کلیه شیفت‌ها
- بررسی برخی از بیماران ترخیصی براساس معیارهای تعیین شده در کارگروه آموزش سلامت توسط واحد پیگیری پس از ترخیص:
- ✓ بیماران مبتلا به دیابت (به خصوص بیماران دیابتی باردار، بیمارانی که اولین بار با تشخیص دیابت در این مرکز بستری شده اند، بیماران با تزریق انسولین و بیماران مراجعه کننده با هایپوگلیسمی)
- ✓ بیماران مبتلا به سکته قلبی
- ✓ بیماران مبتلا به سکته مغزی
- ✓ بیماران مبتلا به نارسایی مزمن کلیه
- ✓ بیماران مبتلا به بیماری انسدادی مزمن ریه
- ✓ بیماران مبتلا به سوختگی
- ✓ بیماران دچار قطع عضو
- ✓ بیماران بستری با تشخیص انواع سرطان
- ✓ بیماران مبتلا به نارسایی احتقانی قلبی
- ✓ بیماران مبتلا به پرفشاری خون

✓ بیماران مبتلا به ترومبوز ورید عمقی

✓ بیماران مبتلا به آمبولی ریه

✓ بیماران با مصرف وارفارین و بیماران مراجعه کننده با مسمومیت با وارفارین

- نظارت بر تماس تلفنی براساس چک لیست آموزش حین ترخیص در بیمارانی که غیر از تشخیص اصلی بستری بیماریهای زمینه ای دیگری نیز دارند، که در ۲ نوبت پس از ترخیص به فاصله ۱۰ مورد ارزیابی اثربخشی آموزش خود مراقبتی قرار می گیرند.
- پایش نتایج کلی اثربخشی آموزش خود مراقبتی بیماران در دفترپرستاری
- نظارت بر فعال سازی کلینیک و یا ایستگاه های سلامت برای پیشگیری و کنترل بیماری های غیر واگیر مطابق با برنامه های ملی
- نظارت بر برنامه ریزی و مداخلات در پایگاه های سلامت و یا کلینیک ها مطابق با برنامه های ملی پیشگیری و کنترل بیماریهای غیرواگیر
- پایش برنامه های آموزشی برای بیماران/ همراهان/ مراجعین در خصوص بیماری های فشارخون، قلبی و عروقی، دیابت، کلیوی و سرطان

تهیه کنندگان	تأیید کننده	ابلاغ کننده
فاطمه پادیر (سوپروایزر آموزش سلامت)	سهیلا کشاورزی (مدیریت محترم خدمات پرستاری)	دکتر سعید کاشانی (ریاست محترم بیمارستان)